

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 5 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 243.

V Ljubljani, v torek 22. oktobra 1889.

Letnik XVII.

Deželni zbor kranjski.

(Peta seja dne 22. oktobra 1889.)

Deželni glavar dr. Poklukar otvori sejo ob 1/2 11. uri in konstatuje sklepčnost dež. zbora. Ko se je prečital in potrdil zapisnik četrte seje, naznani predsednik došle prošnje, ki so: Prošnja okr. cestnega odbora v Radečah na Dolenjskem, da bi se preložila cesta čez Brunek (prošnja je izročil poslanec dr. Papež); modroslovsko dijaško podporno društvo na dunajskem vseučilišči prosi podpore za l. 1889/90; Matej Hubad, konservatorist na Dunaji, prosi podpore 300 gld. za nadaljevanje svojih študij; Pajser Josip, konservatorist na Dunaji, prosi podpore za nadaljevanje študij; učiteljsko postojinske šole prosi za izboljšanje svojega gmotnega stanja; podobčina Kanjidel pri Črnem vrhu prosi podpore za napravo občinske vozne ceste; prebivalci podobčine Orle prosi, naj se ločijo od dobrunjske županije v samostojno z imenom Rudnik; podobčina Vrhpolje prosi za občinsko združenje od vipavske glavne občine v samostojno občino; prošnja občanov katastralne občine Rakitna, da bi se ta občina priklopila občini Borovnica.

V imenu upravnega in gospodarskega odseka poroča poslanec Kersnik o prošnji občine Hrenovice za samostojni cestni skladni okraj ter nasvetuje v imenu odseka, naj se odstopi deželnemu odboru, da ta poižveduje o tem in poroča o vspehu v prihodnjem zasedanju.

V imenu istega odseka poroča poslanec Braun o prošnji občine Kostelj za uvrstitev okrajne ceste Kočevje-Brod med deželne ceste ter nasvetuje, da se tudi ta prošnja izroči dež. odboru z naročilom, da poižveduje o potrebnem in poroča v prihodnjem zasedanju. Oba nasveta soglasno obveljata.

V imenu upravnega in gospodarskega odseka poroča poslanec Povše o razširjavi trtne uši na Kranjskem. Dotično poročilo deželnega odbora smo te dni objavili v našem listu v rubriki „Narodno gospodarstvo“. Poročevalec navaja najprvo, kako je

deželni odbor izvršil sklepe lanskega deželnega zbora. Potem dokazuje, da je blizu 1000 parcel vinogradov po trtni uši okuženih in da se, žal, nikakor ne dá tajiti, da gledé našega vinogradstva stojimo pred hudo katastrofo, katere nikakor ni več mogoče zabraniti. Saj vidimo, koliko je francoska država potrošila, da bi trtno uš uničila ali vsaj zadrževala v njenem razširjenju. Na milijone frankov je v to žrtvovala, pa brez vspeha, ker blizu pol milijon hektarov je na Francoskem že uničenih po filokseri. Na Francoskem poskušali so z insekticidom, to je z žveplenim ogljencem pokončavati trtne uši; ne dá se tajiti, da je to sredstvo dovoljno, da vzdržuje trte v boju proti trtni uši, a predrago je, ker na leto stane tudi čez 200 frankov na hektaru vinograda, kar je za naše dolenjske razmere, kjer se po zelo nizki ceni prodaja že itak pičli vinski pridelek, povsem neprimerno. Za Francosko, kjer se pridelujejo sloveča in draga vina, je bilo ono sredstvo vsaj teoretične vrednosti, za naše razmere pa imamo edino v ameriški trti iskati pomoči proti tej grozni ujimi.

Dolžnost dežele in države pa je, naše obupno ljudstvo podpirati v trdnem boju za obstanek in to s tem, da za časa ljudstvu preskrbimo ameriških trt in primerne poduka.

Deželni odbor je storil svoje, ter je na deželnem posestvu na Grmu preskrbel, da so se napravili obširni ameriških trt nasadi.

Državna uprava ima tudi v Kostanjevici tako trtnico, iz katere pa le predrago oddaje rezanice, tako da jih je letos ostalo skoro polovica, to je nad 70.000 rezanic, katere so preostale neporabljive, torej zavržene.

Ker stavljam v imenu gospodarskega odseka tudi predlog, da se dovoli deželnemu odboru razdeliti 4 darila do 70 gld. onim občinam, katere bi pravilno zasadile vsaj 500 m. vinograda z ameriški trtami, razvidno je, da bo še precej gledé ameriških trt preskrbljeno; storiti pa bo še potrebno za primerni poduk. Zato odsek tudi predlaga, naj se vodstvu deželnega vinarskega zavoda na Grmu na-

roči, da prireja tedenske podučne tečaje, v katerih se bodo odrasli vinogradniki z Dolenjskega in Vipave podučili o zasajenju in cepljenju ameriških trt, ter naj se v to dovoli primeren kredit 200 gld., da bodo k temu poduku došli vinogradniki dobivali brezplačno hrano in stanovanje.

1. Deželni odbor se pooblaščuje:

a) Da iz deželnih trtnic in vinogradov brezplačno oddaje ameriške trte (rezanice in vkoreninjene trte) malim neimovitim vinogradnikom, kateri pravilno zasajajo svoje vinograde z ameriški trtami. Ob enem naj skrbi za to, da se na deželnem posestvu na Grmu primerno in po potrebi razširijo nasadi ameriških trt;

b) da takim malim vinogradnikom dovoljuje darila po 5—10 gld.; in

c) da onim kmetijskim podružnicam ali občinam, katere pravilno zasajajo poskusne ameriške vinograde, dovoljuje podpore do 70 gld. za vsak tak poskusen vinograd, ako meri vsaj 500 m.; podružnice ali občine pa se morajo v to zavezati, da v prvih treh letih brezplačno prepustijo iz takih nasadov dobljene rezanice, katere se bodo potem drugim neimovitim sosedom brezplačno razdelile.

2. Deželnemu odboru se naroča:

a) Prosim visoko c. kr. poljedelsko ministerstvo, da tistim neimovitim vinogradnikom, potem kmetijskim podružnicam ali občinam na Dolenjskem in Notranjskem, kateri pravilno zasajajo vinograde z ameriški trtami, iz državnih ameriških trtnic in vinogradov brezplačno prepušča potrebne ameriške trte, drugim pa da jih oddaje po zmerni ceni 2 do 3 gld. za tisoč rezanic;

b) naročiti šolskemu vodstvu na Grmu, da prireja tedenske tečaje, v katerih se bo podučevalo saditi in požahnjevati ameriške trte.

3. Za troške, kar jih bude pod točko 1. b) c), dovoli se znesek 1000 gld., in za pod točko 2. b) pa 200 gld., skupno 1200 gld., iz deželnega zaklada.

(Dalje sledi.)

LISTEK.

Pisma iz Italije.

XVIII.

Znamenito svetišče je Mamertinska ječa pod kapitolom, v kateri sta bila zaprta sveta aposteljna Peter in Pavel. Ječa obstoji iz dveh prostorov eden vrh drugega, v katera ni bilo stopnjic, marveč skozi ozko odprtino v oboku spuščali so jetnike notri. Sveta aposteljna sta tudi v ječi nadaljevala svoje evangeljsko delovanje, in k pravi veri dovedla paznika Procesa in Martinijana. A kje vzeti vode za sv. krst? Glej, po goreči molitvi sv. Petra privrè iz skale studenec, s katerim sta krstila paznika in štirideset drugih jetnikov. Studenec nikdar ne usahne, pijó ga pobožni obiskovalci ječe.

V cerkvi Petri ad Vincula se pa hrani veriga, v katere je bil vkovan sv. Peter. Kolosej je sploh znan tudi v podobi. Šel sem po stopnjicah gori do vrha. V resnici, to je hrib, ne pa poslopje. Tužne misli obhajajo človeka pri tem pogledu. Na eni strani vidi v duhu razkošne cesarje, ki so se tu adovali krvi človeške, na drugi strani pa vidi svete

mučence, ki so s svojo ustrajnostjo premagali poganstvo. Le-to je že zdavnej premagano, krščanska vera pa še živi in bo živela do konca svetá. — Včasih je bil na tem svetem mestu postavljen križ in sv. križevi pot, danes je zginilo oboje. Vhod v kolosej je vsakemu odprt in cesar nisem nikjer našel, čudoma sem videl tukaj, namreč tablico, na kateri je pisano laški in nemški, da je prepovedano, kustožu dati denarje.

Med kolosejem in Lateranom je bazilika sv. Klemenca, v kateri sem seveda tudi maševal. Ni velika, pač pa častitljiva. V nji je kapela na čast sv. Cirilu, postavljena od sedanjega sv. Očeta Leona XIII. Za telo sv. Cirila ne vedó več, in že mislijo, da je ukradeno. To sem slišal od kompetentne osebe. Pod velikim altarjem počivata sv. Klemen in sv. Ignacij iz Antijohije.

Prelepa je cerkev „Il Gesù“ sredi mesta, za katero si je posebne zasluge pridobil knez Torlonia. V altari leve povprečne ladije počiva telo sv. Ignacija. Ta altar sam je vreden milijone, kajti tu se nahaja najdražji kamen „Lapis lazuli“ v obilni meri. — Blizu Gesù je cerkev sv. Ignacija, v kateri počiva telo sv. Alojzija, angeljskega mladeniča. Vidi se poleg bogate krste njegov cilicij in bič. Maševal

sem tudi v celici, v kateri je prebival. Sedaj je tej kapelici pridružena še ona blaženega Berhmans-a.

V kapucinski cerkvi je posebne važnosti sv. Mihael od Guida Renija; potem groba sv. Feliksa, Krispina, in pa ossarium.

Posebno zanimiv pa je bil záme obisk sv. Izidora, v katerem ustavu imajo irski frančiškani svoje visoke šole. Cerkev je mala, a čedna. Notri je kip sv. Frančiška, ki je bil napravljen za vaticansko razstavo, in kateri je sveti Oče daroval tej cerkvi. Občudoval sem tudi podobo Device Marije z Detetom, katero s sulico predira kačo. Rekli so, da na ta način so najprve predstavljali na podobah brezmadežno spočetje. Samostan je priprost, a jako čeden. Imeniten je radi tega, ker je v njem slavni Wadding živel, deloval in umrl. Še danes se kaže „Aula“, kjer je predaval, in kjer so se vršile disputacije in se še vršijo. Videl sem tudi dvoje celic, kjer sta stanovala blažena Bonaventura in Humilis a Bisiniano. Obisk tega ustava je bil prav zanimiv.

V katakombah sem bil trikrat: Pri sv. Neži zunaj vrat „Porta Pia“, pri sv. Kalistu in Sebastijanu. „Porta Pia“ je bila še okrašena od 20. septembra z venci in banderi, a vsa stvar se vrši bolj lokalno. Tudi dan plebiscita so vihrale zastave, a le po dr-

Iz hrvatskega sabora.

(Izvirno poročilo.)

Članovi neodvisne narodne stranke so sklenili proti predlogu regnikolarne deputacije, da sabor sprejme nepremenjeno finančno pogodbo z Ogersko, katero je ona sklenila, predložiti sledeči protipredlog: „Ker zakonska osnova ne odgovarja niti državnemu pravu, niti interesom kraljevine Hrvatske, Slavonije in Dalmacije, predlaga, naj se zakonska osnova kraljevine odbora ne sprejme, nego da se izbere poseben odbor, ki bo predložil pozitiven predlog, kako da se obvarujejo pravice in interesi kraljevine Hrvatske, Slavonije in Dalmacije.“

Le-ta protipredlog pa ni bil predložen, ker ni imel dosta podpisov, kajti članovi stranke prava ali Starčevićjanci ga niso hoteli podpisati, a dr. Barčić, ki je izstopil iz tega kluba, ni bil prisoten. Sploh pa se je Starčevićeva stranka v najnovjšem času popolnoma razkrinkala ter podpira s svojim ponašanjem vladno stranko, kakor je to bilo že enkrat za Rauha. To je pokazal sam dr. Starčević v svojem govoru proti finančni pogodbi. Zanj ne postoji nobena nagodba, a vsemu sedanjemu stanju so krivi neodvisnjaci, posebno pa Strossmayer, katerega on vedno in povsodi grdi, kjer-koli se dá! Starčevićev govor je negacija vsega ter se razlikuje od govorov vladincev samo v tem, da le-ti priznavajo nagodbo, katere se pa seveda ne drže. Starčević pa ne priznava ničesa. Kaj pametnejšega se seveda od njega tudi ni pričakovalo. Kdor grdi svoj narod in najodličnejše može njegove, ta ni sposoben, da kaj boljšega izpregovori.

Od vladine stranke se je vzdignil, da brani nagodbo, dr. Egersdorfer, drugi referent regnikolarne deputacije. Hotel je, da pobije govornike od opozicije, pa je slabo vspel, čeravno so mu bili pri roki vsi uradni podatki, katere je mogel skozi dve leti priučiti. Enostavno zavreči, kar trdi opozicija, brez vsakih temeljitih dokazov je najlaglje; ali dokazati pa z dokazi ovreči protivno mnenje, to ni taktika današnjih naših vladnih privržencev.

Najhuje od vseh opozicijskih govornikov pa je pobil osnovo regnikolarne deputacije zastopnik dr. Frank, ki je že poprej mnogo pisal o tej novi finančni pogodbi. Njegovi dokazi s številkami so probudili med poslanci veliko senzacijo. On je dokazal, da so podatki, ki so jih dali Magjari našim regnikolarcem, napačni in da jih zato naši niso v saboru niti predložili, da se more o tem vsakdo osvedočiti. Zakaj je pri poprejšnjih razpravah mogel vsak poslanec videti in proučiti dotične podatke? Dokazal je nadalje govornik tudi, da od te nagodbe ne moremo imeti koristi, ampak le škodo. Ako se v postavo uvrščujejo neistine, skrini se samo svetost postave, in to se dela zdaj v hrvatskem saboru. Trdi se vedno, da je Hrvatska pasivna, ali to ni istina, nego aktivum Hrvatske iznaša blizu štiri milijone. Vendar pa se ta svota ni upotrebila za hrvatske investicije. Hrvatska ni pasivna, Ogerska ne troši zanj niti novčiča, ona ne živi od nobenega milosti ter more ponosno reči, da se sama vzdržuje in to upa tudi v bodoče, samo naj se jej dá finančna in politična samostalnost, brez katere ona ne more biti in za katero se bo narod tudi na-

žavnih poslopih. Noben človek se ni za to zmenil. V katakombah se vidijo sicer grobovi in sem ter tje kak napis ali okostje, vendar večinoma je vse zunaj. Za-me je bil posebno zanimiv grob sv. Cecilije, v katerem je najprej počivala. Obiskal sem pa seveda tudi njeno sedanje počivališče onostran Tibere. Cerkev je stara, vendar veličastna. Neizrečno lepa je kamenita podoba Cecilijina vrh groba. Kaže se tudi kopališče sv. Cecilije. Pri tem obisku sem priporočal priprošnji sv. Cecilije naše Cecilijino društvo, posebno pa predstojnike društva, da bi vspešno in neustrašeno delovali za prospeh cerkvene glasbe.

Ko bi hotel popisati vse cerkve, v katerih sem bil, moral bi sedeti cele dneve. To ni bil moj namen. Vendar jih hočem naštetih v dokaz, da sem tri tedne svojega bivanja v Rimu dobro porabil. Videli sem: Maria del Popolo, dve cerkvi pri vходу v Corso, S. Carlo, S. Girolamo, S. Rocco, S. Agostino, S. Agnese na Circo Agonale, Pantheon, Maria sopra Minerva, S. Andrea della Valle, zopet druga S. Carlo, S. Maria in Comudin, S. Sabina, S. Alessio, S. Francesco a Ripa, S. Pietro in Montorio, S. Bonaventura, kjer leži sv. Leonard a Portu Maurizio, S. Francisca Romana, S. Gregorio Magno, S. Stefano rotondo. S. Prassedè, S. Andrea della

dalje boril. Hrvatska regnikolarna deputacija pa je zlo počela, slabo nadaljevala in še slabše dokončala, zatorej naj sabor dobro premisli, more li tako pogodbo sprejeti, ki bo narodu toliko let le na škodo. Govornika so gromovito pozdravljali, vladna stranka pa bo težko mogla izbrisati vtisek tega znamenitega govora, ki je popolnoma odkril vse popustljivosti naših zastopnikov nasproti Magjarom.

Od vladine stranke je branil nagodbo glasoviti južno-slovenski dopisnik „Neue fr. Presse“ pl. Gjurković, ki pa ni mogel ovreči podatkov Frankovih, a z dokazom, da je bila regnikolarna deputacija vedno složna, kadar je razpravljala o pogodbi, gotovo ni nič drugega povedal, nego žalostno resnico, da so bili res člani vselej složni, samo ne v obrambi za narodne koristi in pravice. Za njim se je vzdignil sam ban, da v drugič brani nagodbo, ali njegov govor se more imenovati samo besedičenje v zofismih brez vsakih podatkov, ne pa jasn odgovor na ugovore opozicije. Najdlje se je bavil z dr. Frankom, kajti njegov govor je odkril vse, kako ravna današnja večina, pa je zatorej najbolj peče, da je svet vse to zvedel. Zastonj se je trudil ban, da vsaj nekoliko ublaži vtis tega govora, ali ni vspel, kajti z zofismi in z dovtipi se tako resnobne stvari ne morejo pobiti.

Po kratki repliki prvega poročevalca Miškatičevića, ki se ni potrudil, da stvarno pobije protivne govornike, nego je izgovoril samo nekoliko neslanih fraz in dovtipov, je sprejel sabor 17. oktobra z veliko večino predlog o finančni pogodbi, kakor jo je predložila regnikolarna deputacija. Prav je rekel eden od opozicijskih govornikov, da je pri nas pri današnjih okolnostih sabor popolnoma nepotreben, kajti to, kar se je obravnavalo celi teden, bila bi lahko tudi dva uradnika izdelala brez tolikih stroškov za siromašno zemljo. Žalostno je, če se slišijo take besede v saboru, ali za naše odnose so resnične, kajti kar se sklene v Budimpešti, to je za Hrvatsko zakon; samostalnosti njene nočejo priznati lastni njeni sinovi. „Majka Hrvatska si pokriva lice z rokami“, končuje „Obzor“ razpravo svojo o tem dogodku.

Politični pregled.

V Ljubljani, 22. oktobra.

Notranje dežele.

Cesar je došel v Meran. Na kolodvoru so ga sprejeli nadvojvoda Franc Salvator in načelniki oblastnih. Mej navdušenim pozdravljanjem prebivalstva in zdravilišnih gostov se je cesar odpeljal v grad Trauttmansdorff.

Cesar je poslal vojnemu ministru nastopno povelje: „Odslej se bodo moja armada in vojna mornarica, njuni deli, organi in zavodi imenovali „cesarski in kraljevi“. V posebnem pismu grofu Kálnoky-ju naglašča cesar, da ta naredba nikakor ne zadeva enotnosti in nerazrušljivosti skupne vojne in mornarice. Magjari so tedaj dosegli eno „malenkost“, tirjajo pa vendar tudi že drugo, da se odstrani črno-rumena zastava. Ta „malenkost“ se jim je morala dovoliti, da se tako vzamejo tla nadaljnjemu rovanju, ki ne namerava nič drugega, nego samostojno ogersko armado, — seveda, na veliko škodo skupni državi. Besedica „in“ mej e. kr. sicer ni Bog vé kolikega pomena, toda komur je

Fratte, S. Maria degli Angeli in mimo gredé mnogo družih manjših cerkv, s katerimi imeni vas nečem dalje truditi. Videl sem tudi stare terme, palače cesarjev, ki so bile velikanske, dandanes pa le še svetu pričajo, da je na svetu vse minljivo, vanitas vanitatum, samo resnica božja ostane na večno.

Predno pa zapustim večno mesto, treba je posloviti se od vatičanske bazilike. Sv. Peter, ki si postavljen za vratarja svetih nebes, sprosi nam milost, da tako živimo, da nam boš smel enkrat odpreti nebeška vrata. In vi, sveti Oče, zdravstrujte in Bog naj vas obvaruje! — Generalni kapitelj greh koncu; danes je volitev generalnih definitorjev, jutri pa so eksekvijske za umrle sobrate in pridiga o dušah v vicah, potem sklep. Lepo je bilo v Rimu, in hitro so minuli trije tedni. Bogu bodi tisučera hvala za vse milosti in nagibe, ki smo jih tukaj prejeli. Vendar, domovina, srce po tebi hrepeni. Rad bi zopet slišal milo slovensko govornico, rad gledal sobratom in prijateljem v odkritosrčno oko. Zatorej radovoljno primem zopet za potno palico in se odpeljem, če Bog hoče, danes po noči proti domu. V mojem prihodnjem in slednjem pismu bode zvedeli, katero pot sem ukrenil. Zdravi!

V Rimu, dné 11. oktobra.

P. H.

znano, kakega mišljenja so ogerski, — ne opozicijski, — celo vladni krogi, ta nerad gleda v prihodnost naše mile Avstrije. Znani dr. Maks Falk, vladni pristaš, se je v Aradu izjavil: „Dobro je, da imamo skrajno levo, kajti ta večasih pomaga, da dosežemo to, kar vladna stranka ne more lahko tirjati.“ To je tedaj poštenost ogerske vladne stranke. Tudi vladni prijazni „Pesti Hirap“ pravi, da je pridobitev besedice „in“ izpodbujač dogodek, kajti Magjari sedaj trdneje upajo, da se jim bo posrečilo doseči državno enakopravnost gledé armade — razcepiti enotno vojno sebi v slavo, Avstriji v škodo. Cesar in kralj, ki ljubi vse svoje narode kot skrben oče, dovolil je to Madjarom, da ohrani Tiszo in liberalno vladno. Toda Tisza in vladna vlada ne bode padla od zgoraj, marveč od spodaj. In bolje je, da izbruhne kriza ter se pokaže madjarski šovinizem v pravi ostri luči, nego da se zaradi omajnega stališča sedanje liberalne vlade na Ogorskem daje „izpodbuja“ madjarskim rovarjem zoper celokupnost avstro-ogerske armade!

Vnanje države.

Predvčeraj je papež Leon XIII., kakor znano, sprejel francoske romarje. Vodja romarjev, kardinal Langenieux, nadškof reimski, je prečital važno socialopolitično adreso. Sv. Oče je pritrdil v adresi izraženim nazorom ter je potem v krasnih besedah nagovoril romarje.

Naslednik črnogorskemu ministru zunanjih zadev, Radoniću, bo bivši zastopnik v Carjigradu, vojvoda Vukotić. — V Srbijo se bo izselilo vsega skupaj 1200 družin s 6340 osebami, in sicer preko Bosne in Ercegovine. Vlada zasedenih dežel je obljubila vse mogoče olajšave in tudi gmotno podporo.

Srbski uradni list objavlja ukaz, ki umirovlja ministre „v razpoložnosti“ Mijatovića, Pančelića, Tujundžića, Gudovića, Račića in Durgovića, isto takó pa več štabnih častnikov. Častni konzulati v Berlinu, Lipsiji, Draždanib, Hamburgu, Glivicu, Stuttgartu in Frankobrodu so razpuščeni. Vse to je vlada iz štedilnih ozirov ukrenila. — Srbski prestolni govor napoveduje vladne predloge o vojni presnovi na podlagi dosedanega sistema, o vravnavi razmerja mej državo in cerkvijo, kakor tudi načrt, s katerim bo država prevzela v lastno upravo železnice in samoprodajo duhana.

Ruskega ministerstva zunanjih zadev glasilo „Nord“, pravi, da je izid berlinskega sestanka jako povoljen; praktične posledice njegove pomenijo več, nego samo to, da je napetost ponehala. Zavezal si ni niti nemški, niti ruski vladar rôk, vendar sta se pa eden drugemu približala na korist evropskemu miru. Tudi „Graždanin“ sedaj drugače poroča o sestanku, kakor začetkom. Izvedel je od osob, ki so se povrnilo iz Berlina, da je bil car v Berlinu jako prisrčno sprejet.

Nemški kancler Bismarck se bo dné 25. t. m. povrnil v Berlin, da se vdeleži državno-zborskih obravnjav. — „Post“ razpravlja v uvodnem članku balkanske razmere. O princu Ferdinandu Koburškem se izjavlja jako laskavo, kar v resnici tudi zasluži. Dolgorukova imenuje burkastega človeka. Rumunija vsled prigovarjanja Rusiji naklonjenih Bojarov se oborožuje, kar se očito obrača zoper zapadne in južne sosedo. Jasno je, da je te korake proizvalo hujskanje od zunaj — od Rusije.

Predvčeraj se je vrtemberški prestolonaslednik, princ Viljem, v Ludwigsburgu peljal v cerkev. Mej potjo je v njegov voz ustrelil neki mlad človek, vendar pa k sreči ni nikogar ranil. Zločinca, 31letnega sedlarskega pomočnika Klaiherja, so takoj zgrabili. Pravijo, da mož ni zdrave pameti. Princ se je vzlic temu dogodku peljal v cerkev.

Minoli teden se je v Manchester-u na Angleškem vršil katoliški shod. Predsedoval je škof solfordski. Po njegovem nasvetu so poslali papežu udanostno adreso, ki tudi zoper Brunново slavnost protestuje. Prečitalo se je več pisem o dolžnostih katoličanov nasproti sobratom, ki so člani drugih veroizpovedanj.

Novi portugalski kralj Carlos I. je takoj po očetovi smrti v soboto izdal proklamacijo do naroda, v kateri obljube, da bo vedno deloval za razvoj dežele, in prisega, da bo ohranjal rimsko-katoliško cerkev in pa nedotakljivost države. Konečno izjavlja kralj, da bodo vsi dosedanji ministri ostali v svojih službah.

Rumunski minister zunanjih zadev, Lahovary, je na Dunaji obravnaval z vsemi merodajnimi osobami. „Presse“ pravi, da se je Lahovary po nalogu svojem pogajal za novo trgovinsko pogodbo, kajti znano je, da so že več let trgovinsko-politični odnosi mej obema državama popolnoma pretrgani. Rumunija je sedaj pripravljena dovoliti Avstriji posebno ugodne tarife, Avstrija pa naj dovoli uvažanje živine, žita in surovih pridelkov, v kolikor dovoljujejo živinozdravniško-redarstvene naredbe. O svojem vspehu bo Lahovary že prihodnje dni poročal rumunskemu ministerskemu sovetu.

„Havasovo izvestje“ je poročalo s Krete, da so se štirje polki pred Kaneo uprli in da se je moral Šakir paša pred njimi umakniti. Šakir paša sam to vest najodločneje prekljuje. Ta govornica je navstala vsled tega, ker je več vojakov smirnskega polka zaradi poljskih del prosilo odpusta, ki se jim je tudi dovolil. Turška vlada je s stanjem na Kreti in z generalnim gubernatorjem stalno zadovoljna.

Zanzibarski sultan je angleškemu generalnemu konzulu Portalu za trdno obljubil, da bodo vsi po novem letu 1889 rojeni suženjski otroci prosti.

Izvirni dopisi.

Iz Prage, dné 16. oktobra. (Konec.) Za leto 1890 je proračunjena deželna potrebščina na 11,467.577 gld.; za zdravstvene in humanitarne namene 2,893.826 gld. (porodničnicam in najdenišnicam po drugih deželah 345.000 gld.); za poučevalne in izobraževalne namene 6,308.237 gld. (ljudskim šolam v poučno svrhu 6,073.915 gld.); umeteljskim namenom in deželnim gledališčem 237.681 goldinarjev; za javno varstvo 392.246 gld. (za odgon dá dežela 130.000 gld.); za vojaške namene, stanovanja in priprave 114.800 gld.; javne stavbe 627.999 gld.; za obresti na amortizacijo deželnega dolga 79.683 gld. Kaj ne, ogromne to svote!

Ker je pa v poslednji dobi šola os, okoli koje se vrté najvažnejša politična, narodna in finančna vprašanja, nastaje mi dolžnost kot vestnemu poročevalcu, seznaniti slovensko javnost, zlasti učiteljski in duhovniški svet, s podatki o narodnem ali ljudskem šolstvu leta 1889, koje sem posnel v kratkih potezah iz dotičnega deželno-odborovega poročila, koje obseza v veliki obliki 170 strani.

Šolskih okrajev po deželi je, kakor lani, 105; čeških 58 in nemških 47. V teh šolskih okrajih nahaja se 4306 šolskih občin s 86 ekspoziturami. Na češke šolske okraje pripada 2434 občin z 20 ekspoziturami, na nemške 1872 občin s 66 ekspoziturami. Praška šolska občina, dalje liberška in kraljevo-graška, ki tvorijo samostojne mestne šolske okraje, brojijo torej s prejšnjimi 4309 občin.

Gledé letne plače učiteljske nahaja se v I. razredu (letna plača 700 gld.) 100 šolskih občin, v II. razredu (letna plača 600 gld.) 249 šolskih občin, v III. razredu (letna plača 500 gld.) 1399 šolskih občin, v IV. razredu (letna plača 400 gld.) 2560 šolskih občin.

Ljudskih ali narodnih šol, t. j. meščanskih, je 4861. 32 več, nego lani. Izmed teh je 151 meščanskih šol in občinskih 4710; od 151 meščanskih šol spada na češke šolske okraje 79 in na nemške 64, na mestne 8.

Gledé učnega jezika je ljudskih ali narodnih šol s češkim učnim jezikom 2698 z 8075 razredi. V nemških šolskih okrajih ni niti jedne meščanske šole.

Število nemških ljudskih šol je 2163 s 5555 razredi. Med temi je meščanskih 69. V čeških šolskih okrajih so tri meščanske šole.

Zasebnih šol je 280 s 595 razredi. Skupaj je čeških zasebnih šol 90, nemških 186 in dvojezične 4. Tu v Pragi so 4 češke, 16 nemških in 2 dvojezični zasebni šoli.

Gledé veroizpovedanja je 57 katoliških zasebnih šol, 26 evang. avgsb. veroizp., 40 evang. helv., 103 židovske in 54 brezverskih! Židovskih šol v čeških šolskih okrajih je 82 več, nego v nemških okrajih.

Zanimiv je za pedagoga podatek gledé učnega jezika na zasebnih šolah: V češčini se poučuje 10.356, a v nemščini 14.490 otrok. Češke zasebne šole torej obiskuje skupaj 10.260 čeških in 96 nemških, in nemške 10.296 nemških in 4135 čeških otrok! V Pragi hodi v češke zasebne šole 283 čeških in 11 nemških in v nemške zasebne šole 1642 nemških in 1156 čeških otrok! Gotovo je to ogromno število o češki — nezavednosti, koja ima pa nekje drugje svoj vzrok.

Kakor sem Vam zadnjič javil, prevzela je v svojo oskrb imenje (60.000 gld.) razpuščenega akademičnega bralnega društva praška občina, pohištveno opravo dala je shraniti v sirotišči pri svetem Jerneji, knjižnico pa v bivši knjižnici svetovaclavske kaznilnice. Vse imenje je zavarovano pri „Slaviji“ za 25.000 gld. V zadevi razpuščenja se je od mladočeške strani interpelovalo v deželnem zboru, in unela se je bila huda razprava med grofom Thunom in interpelanti. Da bi pa Staročehi odvalili od sebe natolcevanje, da oni namreč niso prijatelji češki vseučiliščni omladini, ustanovil je klub narodnih (staročeških) poslancev „Društvo pokroviteljev češkega studentstva“ ter takoj vpisal 500 gld. v to svrhu, koji so izročili županu gosp. dr. Šolcu v upravo.

Iz Ribnice na Pohorji, 20. oktobra. (Primicija.) Velika čast za vsako župnijo, redko veselje in ponos

odnotnim župljanom, da se ga še dolga leta spominjajo — to je daritev prve svete maše. Takšno čast in veselje smo doživeli Ribničani po preteku dolgih 23 let, ko se je praznovala enaka slovesnost, kadar je daroval prvo sv. mašo tu veleč. g. o. Maks Pivec, p. d. Potočnikov, sedaj redovnik in voditelj gospodarstva v Admontu. Pač čudno naključje! V ravno tej hiši praznoval je tudi sedanjí primicijant o. Rajmund Miklavec dne 13. in 14. t. m. svoje primicije vredno in veselo gostijo, kakor da bi se že s tem hotelo pokazati, naj bo on vreden naslednik častitega prednika svojega.

V soboto večer in v nedeljo zjutraj zbralo se je z domačima vred devet duhovnih gospodov in sicer spremili so g. primicijanta veleč. g. superior O. Berger, o. M. Pivec, o. E. Lorber in o. I. Pavec, vsi iz reda sv. Benedikta, katerim se je pridružil č. g. duh. svetovalec in župnik iz Št. Lovrenca. Kot pridigar počastili so nas pa slavni cerkveni govornik veleč. g. I. Macur, lazarist iz Celja. Med veselim streljanjem zbrala se je ogromna množica več tisoč ljudij od domače in več drugih župnij. O polu deseti uri vršil se je krasen spreved iz farovža v cerkev. Najprej je šla lepo vbrana godba, za njo deset parov krasnih belo oblečenih in ovenčanih deklet; za njimi so se zbrali svatje in druga množica, v sredi katere je stopala častita duhovščina spremljaje gosp. novomašnika prvič pred altar. Sedaj stopijo že omenjeni č. gosp. govornik na leco ter sicer v kratkem, a le njim mogoče v tako dovršenem govoru narišejo pomen prve sv. maše: koliko veselje je ona v nebesih za sv. Trojico, za Marijo, angelje in svetnike; kolika tolažba za duše v vicah; ter kako se je moramo veseliti vsi župljani in pričujoči verniki. Kako so segale v srce poslušalcev ognjevite besede č. g. govornika, pričalo je glasno ihtenje ves čas govora. Po pridigi sledila je prva sveta maša z asistencijo, katere običajen sklep je bila zahvalna pesem in darovanje. Nato je šel omenjeni spreved do farovža, kjer so se nam v žalost že kmalu poslovlili priljubljeni pridigar in se vrnili domov. Zdaj se je vredil spreved vnovič in peljal svate ter goste z godbo na čelu k gostoljubni in spoštovani hiši Potočnikovih, kjer smo se zabavali tako izvrstno, da je marsikateri rekel: takega veselja ne doživimo nikoli več!

Ali kdo je bil, ki nam je to veselje pripravil, ne boječ se truda in stroškov, kajti g. primicijant je sin le revne matere? Redka dobrotnika ta bila sta prvič boter I. Zapečnik in vrla njegova žena, katere že dolgih tednov upanje in trud sta se zdaj neizkaljeno izpolnila. V imenu vseh zbranih, posebno še č. g. primicijanta naj bo njima izrečena prisrčna hvala in prošnja k Bogu, naj bi ju ta žrtev nikoli ne težila, marveč da bi jima On dal še eno milost, namreč da bi kedaj še nad svojimi otroci enako veselje in čast doživela! Nadalje gre hvala g. E. Pivecu in njegovi ženi, ki sta krasne prostore blage volje prepustila in vsestranski pomogla, da se je slovesnost tako sijajno izvršila. Vsa čast gre dalje tudi veleč. g. župniku, ki so si dosti prizadevali, da so nagnili in navdušili sosede za priprave k temu slavnostnemu dnevu. Konečno moram še zahvaliti goste, posebno one iz daljnih krajev, da so nas tako mnogoštevilno počastili, posebej še veleč. gospode iz Admonta, katerih vsacega pričujočnost nam je veselje dosti pomnožila.

V ponedeljek jutro bila je druga sv. maša pri bližnji podružni cerkvi sv. Lenarta, kamor smo zopet v sprevedu šli z godbo na čelu. Ko pridemo do zraven ležečega mirodvora, obšle so me žalne misli. Spomnil sem se še blage duše, katera se je današnjega dneva že dolgo naprej veselila, ali ga žalibog ni dočakala. Krasen marmorni spomenik ima na čelu po fotografiji posneto podobo stare ženice, katere oči in vse obličje kaže, da je bila pokojna mamica Potočnikova jako dobra duša blazega sreca. — Bilo je pred blizo štirimi leti, ko se je nekega jesenskega jutra pomikal tod žalosten spreved. Otožno zvonjenje zvonov, popevanje duhovnikov, velika množica tužnih pogrebcev, posebno revežev, najbolj pa glasno ihtenje otrok, vse to je kazalo, kaj je bila rajna „Potočnikova mati“ vsem. Ne bi se je spominjal tu, ali ko sem videl še ta veselja dan hoditi po mirodvoru njene pridne otroke vse objokane in slišal pogosto med svati: Oh, ko bi še rajna mati živeli, koliko večje veselje bilo bi še danes! Omenil sem ta dogodek, kateri nas tudi opominja, kako je vse posvetno minljivo in le dobra dela imajo trajen spomin.

V krasni od rajne mamice prenovljeni hiši praznovala se je danes že tretja gostija vsled primicije.

Prvo je praznoval č. g. Gregor Pivec l. 1844 (umrl kot župnik v Šmihelu pri Šoštanji l. 1881), drugo sin rajne: Jožef (sam. ime Maks) l. 1886 in tretja je danes, ko se je ta gostoljubna hiša od blage mamice pridnih naslednikov odprla sedanjemu primicijantu, četudi jim ni v rodu. Gotovo je, da on te in vseh drugih dobrot, ki jih je od te strani prejel, ne bo pozabil, temveč Onega, v katerega službo se je posvetil, prosil, da jim z „obilno potreseno in natlačeno mero“ povrne.

H koncu želim še č. g. primicijantu, naj bi, kakor je praznoval veselo svoje primicije prvi dan, praznoval po sadupolnem delovanji v Gospodovem vinogradu v sivej starosti še „zarijo večerno“, namreč zlato sv. mašo, enkrat pa plačilo za trud svoj — večno primicijo, h kateri naj bi tudi nas zopet povabil. Zagorski.

Dnevne novice.

(Presvetli cesar) je podelil vasi Željne v kočevskem okraju 200 gl. podpore za popravo pogorele cerkve in gasilno orodje.

(Deželnega zbora kranjskega) prihodnja seja bude v petek dné 25. t. m.

(Iz deželnega zbora kranjskega.) Pri točki dnevnega reda o deželnem donesku za zgradbo novega šolskega poslopja v Ljubljani je bila danes dolga in ostra debata, o kateri bodemo v prihodnjih številkah obširneje poročali. Finančni odsek je nasvetoval 4000 gld., g. poslanec Hribar 6000 gld. Nasvèt g. Hribarja je zagovarjal g. župan in poslanec Grasselli kakor tudi nasvetovalec sam, nasvèt finančnega odseka pa poslanca baron Apfaltrern, Žitnik in poročevalec Šuklje. Konečno je bil nasvèt g. Hribarja odklonjen z vsemi proti 8 glasovom, nasvèt finančnega odseka pa je bil soglasno sprejet.

(Mestna hranilnica ljubljanska.) Upravni odbor mestne hranilnice ljubljanske je v svoji seji dne 1. oktobra sklenil, da ima v zmislu § 13. hranilničnih pravil razun blagajnika pravico podpisovati namesto ravnatelja vložne knjižice in plačilna potrdila v blagajničnem poslovanji mestne hranilnice ljubljanske tudi kontrolor. Za veljavno potrdilo prejetih in plačanih zneskov treba je torej ravnateljevega in blagajnikovega ali pa blagajnikovega in kontrolorjevega podpisa. Ravnateljstvo mestne hranilnice sklenilo je dalje v svoji seji z dne 30. septembra 1889 v zmislu § 13. hranilničnih pravil da dobivajo vložniki vložne knjižice mestne hranilnice brezplačno. Konečno naznanja ravnateljstvo mestne hranilnice: a) da morejo p. n. stranke svoj posel opravljati pri ravnateljstvu vsak uradni dan od 11. do 12. ure dopoldne, b) da je mestna hranilnica ljubljanska pristopila checkovnemu in clearing poslovanju (Check- und Clearingverkehr) c. kr. poštno hranilničnega urada in je mogoče vsa vplačila in izplačila na isto izvrševati po checkovnem contu šte. 819.129.

(Kanonično vmeščena) sta bila danes č. gg. Josip Belar na faro Rovte in Anton Korbič na faro Vavto vas.

(Dobrotnik mladine.) G. ces. svetovalec Anton Thoman v Trstu je letos zopet daroval nad 100 gl. za obleko revnih šolarjev v Kamni gorici.

(Koze) so se prikazale v Železnikih. Zbolelo je 9 oseb, šolo so zaprli.

(Pri občinski volitvi) Preddivorom je bil izvoljen županom graščak Ed. Urbančič, odborniki pa J. Zaplotnik, A. Perme, J. Roblek in J. Polajner.

(Kako varajo ljudi.) Iz verodostojnega vira se nam poroča: Gotovo ste čitali v novinah pred dvema letoma med inzerati, kako v Štirskem Gradcu neki Gurré civilistom preskrbljuje denarna posojila. Bil sem v zadregi, iskal torej pomoči, in ponudba v napominani obliki dobro došla. Oglasim se torej za posojilo. Odgovoré mi pismeno, naj se na vsoto, koje nameravam izposoditi, dam zavarovati pri neki zavarovalnici francoskega imena. Storil sem tudi tako, plačal zavarovalnino, nasprotno pa tudi takoj naprej za razna pota, svete itd. Čakal sem od dneva do dneva na posojilo. H krati dobim mesto posojila poziv od c. kr. okr. sodišča, kjer sem moral vse nadrobno povedati; pojasnili so mi, da sem opeharjen, in da je dotični agent tem načinom lovil le ljudi za zavarovalnico, od koje je dobival premije, od nas pa pristojbine, in tako je lahko v jednom meseci na suhem tri tisoče gold. dobil, mi smo pa obtičali lepo na limanicah. Navajam vam ta dogodjaj radi

tega, ker zopet s sličnimi inzerati lovi nek J. B. iz Budimpešte celó po uradnih novinah ljudi na posojila po 6 odstotkov v 24 obrokih itd. Menda, da za translitvanskim J. B. ne tiči noben drugi nego slaboglasni G. Torej pozor!

(Instalacija rektorja) na zagrebškem vseučilišči vršila se je v soboto večer jako slovesno. Vlado je zastopal dr. Spevec, mestni zastop podžupan Milan Stanković, zbor vseučiliščnih profesorjev je bil zbran polnoštevno, večina vseučiliščnikov, dvorana in galerije so bile polne občinstva. Po govoru odstopajočega rektorja dr. A. Frankija predaval je novi rektor dr. Luka Marjanović učeno razpravo v konkordatu.

(Prebivalstvo hrvatskih mest.) Koncem leta 1888 je imel Zagreb 36.195, Osek 21.000, Zemun 14.000, Varaždin 12.000, Ruma 9400, Mitrovica 8000, Koprivnica 7000, Karlovec 6600, sremski Karlovec 5600, Sisek 6400, Petrinja 5100, Brod 5000, Križevci 4100, Petrovaradin 4000, Požega 3800, Belovar 3600, Senj 3500, Kostajnica 3000, Bakar 2400 prebivalcev.

(Za Jezusovega Srca cerkev v Gradci) dospelo je minole dni šest zvonov iz Samassove livarne v Gradec. V soboto dopoldne ob 9. uri prepeljali so jih na krasno okrašenih vozovih na [prostor pred cerkvijo, kjer so zvonove v svrhu slavnostnega blagoslovljenja obesili na začasni oder pred glavnim pročeljem. Včeraj dopoldne ob 11. uri je zvonove slavnostno blagoslovil prevz. knezoškof dr. Zverger, prihodnje dni je bodo potegnili v zvonik. Največji zvon tehta 78 stotov, torej 5 stotov menj nego zvon, nazivljan „Alte Liesel“ na Gradu, koji broji 83 stotov. Za novim zvonom so v Gradci potem še največji veliki stolni zvon (42 stotov) in pa frančiškanski zvon.

(„Dom in Svet“) ima v št. 10. nastopno vsebino: Dvojna svatba. (Pesen.) — Nevesta. (Spisal Anonymus.) — Iz burkaste preteklosti Mihe Gorenjskega. — Naročilo. (Pesen.) O spiritizmu, (Piše dr. J. Janežič.) — Adolfo Veber Tkalcčević. — Nekoliko drobtin iz Cigaretovoga življenja. — Slovestvo. —

(Iz Boštanj) ob Savi se nam poroča: Pri občinski volitvi so bili izvoljeni: Alojzij Dermelj županom; odborniki pa: Anton Planinec, Josip Papež, Ivan Berce in J. Marolt.

(Uradniška uniforma.) Raznesla se je govornica, da bodo morali uradniki tudi izven službe nositi uniformo. Ravno izšla naredba pa govori le o pravici uradnikov, nositi uniformo izven službe.

(Duhovniške premembe v gorški nadškofiji.) Kot vikar pride v Kal čast. gosp. Fr. Kofol, kapelan v Kanalu; na njegovo mesto pride čast. gosp. Fr. Moškát iz Bolca. — Doktorjem bogoslovja je bil na graškem vseučilišči promoviran čast. gospod K. Baubela, vikar prvostolne cerkve v Gorici. — Župniški izpit so delali od 8. do 10. t. m. č. gg.: Fr. Cleri, katehet v Gorici; Barban Maran, duhovniški pomočnik v Romansu, in Got. Pavletič, duh. pomočnik v Kojškem.

(„Il Dovere“) — „Dolžnost“ — se imenuje nov italijanski časnik, ki izhaja v Gorici po dvakrat na mesec; izdaje ga H. Jeralla, tiska pa A. m. Obizzi. Ta list bode „Soči“ vrl tovariš proti židovskemu „Corriere di Gorizia“.

Telegrami.

Dunaj, 22. oktobra. „Wiener-Zeitung“: Okrajni glavar v Kranji, Merk, je imenovan za vladnega svetnika in poročevalca v upravnih in gospodarstvenih zadevah pri deželnem šolskem svetu za Kranjsko.

Belgrad, 21. oktobra. Člani skupščine so se kralju poklonili. Na predsednikov pozdrav je kralj odgovoril, da bo vedno korakal po poti tradicij ljubljene naroda.

Monza, 21. oktobra. Nemški cesar in cesarica sta ob 8. uri zjutraj v Genovo odpotovala. Sloves v Monzi je bil prisrčen. Kralj in prestolonaslednik sta ju do Genove spremlila.

Novi York, 21. oktobra. V Dakoti razsaja velik prerijski požar. Mestu Bismarcku preti nevarnost.

Pariz, 22. oktobra. Potrjuje se, da je princ Ferdinand v London potoval.

Narodno gospodarstvo.

Razširjatev trtne uši po Kranjskem.

(Poročilo deželnega odbora.)

(Konec.)

3. Dr. Josip Vošnjak nasvetuje, naj se naprosi prevzvišeni gospod poljedelski minister, da se v glavno komisijo za trtnoušne reči pokliceta tudi s Kranjskega dva zaupna moža, ker se bodo tudi iz drugih dežel, katere imajo z uničevanjem nesrečne trtne uši veliko manj opraviti, poklicalo več zaupnih mož. Predlagatelj misli, ne da bi komu vsiljeval svoje mnenje, da bi vodja vinarske in kmetijske šole na Grmu, Rihard Dolenc, zaradi svojih mnogih izkušenj gledé trtne uši mogel prav veliko koristiti v centralni komisiji.

Vsi komisijški člani, izimši Riharda Dolenca, pritrjuje temu nasvetu.

4. Naposled še Rihard Dolenc izraža željo, da bi se pri oddajanju rezanic iz kostanjeviške trtnice odbiralo pazljiveje in gledalo, kakšne so, kajti trsi imajo večkrat le po eno oko, ter da bi se snopiči ne povezovali z železnim žičjem, ker se snopiči s tem pokvarijo. Bolje bi bilo rabiti vrbove šibe ali slamnata povresla.

Vodja kostanjeviške trtnice omeni na to, da so rezanice, ki dohajajo s Francoskega in Ogerskega, tudi z železničnim žičjem povezane, vendar pa bodo on kolikor mogoče ustrezal želji gospoda Dolenca.

Pri volitvi zastopnika v glavno komisijo izvoljen je bil deželni odbornik dr. Josip Vošnjak za prihodnjo triletno opravilno dobo.

Ta sejni zapisnik predložila je c. kr. deželna vlada deželnemu odboru s prošnjo, da bi blagohotno uvaževal nasvet vodje Rihard Dolenca gledé vzpremanja in učenja mladeničev v cepljenji trt na Grmski šoli.

Na dotični poziv deželnega odbora nasvetovalo je šolsko vodstvo, da bi bili taki praktični učni tečaji vsako leto v šoli na Grmu in v vipavskem vinskem okraji. Da bi pa z večine neimovitim mladim ljudem mogoče bilo, vdeleževati se teh po šest dni trajajočih tečajev, dovolilo naj bi se jim v šoli na Grmu brezplačno stanovanje in hrana, na Vipavskem pa po 50 kr. podpore na dan. Skupnih stroškov za oba tečaja utegnili bi biti 150 glđ.

Gledé na vspešnost in korist tega pouka usoja si deželni odbor priporočati slavnemu deželnemu zboru, da dovoli omenjene tečaje.

Z dopisom z dné 20. septembra 1889, št. 511, je c. kr. kmetijska družba naznanila deželnemu odboru, da kmetijska podružnica v Kostanjevici rada v okuženem okolišji zasadi štiri poskusne ameriške vinograde, če se ji dovoli primerna podpora. Iz kredita 500 glđ., ki ga je slavní deželni zbor dovolil v enak namen, obljubil je deželni odbor kmetijski družbi 200 glđ. podpore, ako bodo dotični vinogradi obsegali vsaj 200 štirijskih sežujev in ako jih bode polovica zasajenih z neposrednje rodečimi, polovico pa s požlahtnjenimi ameriškimi trtami.

Umrli so:

15. oktobra. Jakob Seliskar, zidarjev sin, 3 mes., Gruberjeve ulice 4, katar v črevih. — Ivan Gerjol, kaznični paznik, 55 let, Rožne ulice 27, jetika.

V bolnišnici:

19. oktobra. Franc Pallardi, zasebnik, 45 let, krvavenje. — Simon Šolar, gostač, 70 let, marasmus. — Neža Kunstl, delavčeva žena, 42 let, peritonitis.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
	opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
21	7. u. jut.	725.2	12.2	sl. zap.	dež	27-70
	2. u. pop.	726.0	14.6	"	"	dež
	9. u. zveč.	726.1	13.0	"	"	

Srednja temperatura 13.3° za 3.0° nad normalom.

Koverte s firmo

Katoliška Tiskarna

po nizkeji ceni.

Vrelec „Carinthia“, alkalična kiselica,

nahajajoča se poleg gradú Hagenegg na Koroškem, odlična krepčilna pijača, katera se zlasti radi močne vsebine lithija (Lithon) priporoča kot zdravilo proti boleznim v ledjih in v mehurji, ker jih večinoma prepreči ali celó odstrani itd.

Glavna zaloga je v Železni kapli (Eisenkappel) na Koroškem, od tod se (pošta v Kapli) razpošilja ta kiselica v svet; za Kranjsko in Istro zalaga gosp. Miha Kastner v Ljubljani. (36)

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

22. oktobra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	85 gl. 20 kr.
Srebrna 5% " 100 " " 16% " " "	85 " 80 " "
5% avstr. zlata renta, davka prosta	110 " 20 " "
Papirna renta, davka prosta	100 " 05 " "
Akcije avstr.-ogerske banke	920 " — " "
Kreditne akcije	306 " 60 " "
London	119 " 20 " "
Srebro	— " — " "
Francoski napoleond.	9 " 50 " "
Cesarski cekini	5 " 67 " "
Nemške marke	58 " 42 1/2 " "

Pozor!

Za baš izišli Janežič-Bartel-ov

„Deutsch-slov. Handwörterbuch“

priredil sem lične, trpežne

platnice v pol-šagrinu

komad za 50 kr. S pošto 10 kr. več.

Z vezanjem vred 80 kr.

Janez Bonač,

(2)

knjigovez.

ZA ZIMO!!!

Preč. duhovščini, p. n. gg. zdravnikom, logarjem, tovarniškim uradnikom, oskrbnikom in vsakateremu

v varstvo zoper prehlajenje

najbolje priporočeno:

1 trikot-fanelen telovnik in 1 take spodnje hlače skupaj glđ. 2.75
isto za gospe " 3.—
otročka spodnja obleka " 1 do 1.50.

Naročbe posreduje I. avstrijska trgovska naznawalnica v Brnu. (30-5)
(I. oester. Handels-Auskunfts-Bureau Brünn.)

Pošilja naročeno blago dobro spravljeno in poštne prosto!

Visokočastiti duhovščini

priporočam se vljudno podpisani v napravo cerkvenih posod in orodja iz čistega srebra, kineskega srebra in iz medenine najnovejše oblike, kot

monstrane, kelihov, svetilnic, svečnikov

itd. itd. po najnižji ceni. Zadovoljim gotovo vsakega naročnika, bodisi da se delo prepusti mojemu ukusu, bodisi da se mi je predložil načrt.

Stare reči popravim, ter jih v ognju pozlatim in posebrim. Č. gg. naročniki naj mi blagovolé poslata iste nefrankovane (51)

Teodor Slabanja,

srebrar v Gorici, ulica Morelli štev. 17.

Pošilja naročeno blago dobro spravljeno in poštne prosto!

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana, 22. oktobra,

za Frančiškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njihjo stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano rečno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupee so oljnaté barve v ploščevinastih puščah (Blehbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfinije naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah. (16)

Cenike na zahtevanje.